

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редукція й Адміністрація:
Львів РИНОК Ч. 12 П. ПОВ.
Телефон Редукції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 000
Банку "Чеських Лівон"
Прага "Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . . 5.00 зол.
чвертьрічно 15.00 "
піврічно 30.00 "
річно 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕ.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СІТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ "ДІЛО" В ОБЕМІ 10—12 АРКУШІВ ДРУКУ.

Сесія чехословацького парляменту відложена на необмежений час.

Як довідається Агас з Праги, сесію парля-
менту, що мала зібратися 15. ц. м., відложено
на необмежений час.

На тій сесії головним предметом нарад мав
бути національний статут.

ВИМИНАЙ ІНШИХ З ЛІВОГО БОКУ!

ДЕЛЕГАЦІЯ ЗІ ЗАКАРПАТТЯ У ПРЕМ'ЄРА ГОДЖІ.

У четвер прем. Годжа прийняв делегацію
"Руської Народної Ради", яка передала йому
резольцію з домаганням автономії для Закар-
паття.

ГЕНЛЯЙНОВІ ЗАКИДАЮТЬ ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

Націонал-демократичний посол Кліма зло-
жив до суду обвинувачення проти Генляйна, я-
кий буцімто порушив 1, 2, і 3. параграф закону
про охорону республіки.

Цей виступ вважають зневажливою демон-
страцією, яка не може мати ніяких наслідків.

СУДЕТСЬКО-НІМЕЦЬКІ ФІРМИ БОЙКОТУЮТЬ ПРАГУ.

Обороти багатьох чеських гуртівень у Пра-
зі змаліли, вкотре тих, що постачали товар
німецьким фірмам у Судетах. Від деякого часу
ті фірми почали протичеський бойкот.

Авдієнція професорів

Львів, 3. червня 1938.

Авдієнції у воеводів не є подіями, які по-
трясають світом. І кількарядкова звістка про
те, що у львівського п. воеводи явилася деле-
гація професорів львівського університету й
політехніки з сен. Бартом на чолі — промай-
нула мабуть ієспостережно. А проте це не такі
соби простенька справа: вона надзвичайно ха-
рактеристична для того, що діється у польсь-
ких високих школах та взагалі на відтинку
польської молоді. Або ще вірніше: до чого ті
події на тому відтинку вже дійшли.

Бо тільки просимо подумати: у представ-
ника краю (воєвідської) адміністрації явля-
ється ціла делегація учених та педагогів (фах
професора високої школи вваже обидві ці функ-
ції) просити його, щоб він (своїми органами
влади) брав школу та професуру в оборону й
охорону перед рідною молоддю! Здається, що
це не перший у Польщі випадок, бо високі
школи у Варшаві є постійними клієнтами влади
безпеки, яка має з ними чи не найбільший кло-
піт. На львівській ґрунті це такі мабуть події
без прецеденту.

Не знаємо її точних куліс, але не важко
догадатися, що дійшло до неї безпосередньо
після двох маркантних подій: 1) З городу пе-
ред політехнікою кинули на 1-травневий похід
петарди, які вибухли й ранили кілька осіб; рек-
тор політехніки проф. Йосит, єндєк, спроти-
вився, щоб поліція ввійшла на терен політех-
ніки; небагом потім появилася вістка, що рек-
тор політехніки через погане здоров'я зрієє
свого становища: було прилюдною тайною, що
він відійшов під натиском головно проф. Бар-
та, обуреного згаданою 1-травневою подією.
2) Група польської націоналістичної молоді на-
пала на домівку недавно зорганізованого Де-
мократичного Клубу у Львові та м. і. побила
одного присутнього там діяча: коли зважити,
що табор польських демократів в ультра-націо-
налістичному Львові був завжди і є дуже сла-
бий (може за часів Батталії, Салієнського і Ру-
товського був трохи сильніший, але це вже
дуже давні часи!), — то ще яскравіше кидаєть-
ся в очі непримирність єндєської молоді навіть
супроти тих, які в прилюдному житті не гра-
ють визначної ролі та творять острівце серед
суспільно ворожого йому моря.

Поруч із цими львокальними подіями від-
исени серед самої польської високошкільної
молоді та між нею і старшим громадянством
(поза співзвучним та протегуючим її політич-
ним табором) — щораз більш загострюються.
Ось тижень тому студентська бойка напала
у Ченстохові на загально-польську студент-
ську паломницьку прогульку: похід розігнала
та побилла священників, що вели паломництво.
Наробило це чимало шуму у польській пресі, в
якій появилася м. і. збірний отвертий лист го-
лов кількох "Братніх Помощі" до голови
Стронніцтва Народового Ковальського, чи
Стронніцтво Народове бере на себе за той на-
пад його членів відповідальність. Очевидно, що
польська санацияна преса накидається на єндє-
ків, які не цураються розбивати навіть реалістич-
ний похід з моментом, коли хтось загрожує
їхньому монополевій обороні Церкви й ре-
лігії.

Читати всі ті звістки й усе ту полеміку —
нам, українцям, дуже дивно. Стоючи осторож-
ливо краще, ніж учасники тієї дискусії і
всього того польського крутіж, справжніх ви-
нуватців лиха. І тому не можемо бачити різни-
ці між "Дзєніком Польским", який нині гро-
ми кидє на польську націоналістичну молодь

Чехословацьчина визнала „де факто“ єспанський нац. уряд.

МОТИВИ СЕНЗАЦІЙНОГО РІШЕННЯ.

Чехословацьчина визнала „де факто“ уряд
Бургосу, погодилася прийняти його „генераль-
ного агента“ та обіцяла вислати в найближчо-
му часі офіційного представника до Бургосу.
Ця подія викликала сензацію: сподівалися

загально, що Прага остання визнає національ-
ну Єспанію. Як говорять у Празі, на рішення
чеського уряду вплинуло внутрішнє положення
у державі.

Офензива єспанських національних військ.

Як повідомляють зі Сарагоси, національні
війська дальше наступають здовж шляху до
Сегунта. Ліве крило армії ген. Аранди навяза-
ло контакт з армією ген. Валіна, праве насту-
пає на Сієрру Ногеруелас.

На теруельському фронті національні вій-
ська йдуть дальше вперед. На відтинку Ка-
стельону шалє завзята битва.

НЕВДАТНІ ПРОТИНАСТУПИ ЧЕРВОНИХ.

Національний комунікат подає, що на кіль-
кох відтинках катальонського фронту червоні

перейшли до наступу, але мусіли відступити з
великими втратами. На відтинку Кастельону
нац. війська пішли на 3 км. вперед

БОІ У ПОВІТРІ.

Національні літаки намагалися збомбарду-
вати Валєнсію, але червоні ескадри їх прогна-
ли, зістрілюючи 2 ворожі апарати.

Національні війська зістрілили кілька чер-
воних літаків. У травні червоні втратили 46
апаратів.

Вел. Британія купить в Італії 500 2-моторових літаків?

Як подає „Лівінг Стандарт“, у найближчо-
му тижні приїде до Лондону відомий італій-
ський фабрикант літаків Капроні та запропо-
нує Англії доставу 500 бомбових літаків, кож-
ний з 2-ма моторами по 2950 коней.

Після підписання англо-італійського до-
говору Мусоліні поручив італійським фабри-
кантам розглянути можливості експорту лі-
таків на британський ринок

Новий японський міністр війни.

Домєй повідомляє: Генерала-поручника
Сєіро Ішагакі заіменовано міністром війни.
Його попередник, ген. Сугіама, став чле-
ном найвищої військової ради.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ У ТОКІО

Американський амбасадор вручив япон-
ському урядові ноту зі заявою, що американ-
ський уряд не легковажить проявів самоволі

японської військової влади супроти американ-
ських громадян.

НЕВДАТНІЯ КИТАЙСЬКИЙ ПРОТИНАСТУП НА ЛЯНФАН.

Домєй повідомляє, що китайці намагалися
відобрати японцям місто Лянфан, але відсту-
пили з великими втратами

Збройний конфлікт у Південній Америці.

ПЕРУВІАНСЬКІ КАНОНІРКИ ЗААТАКУВАЛИ ЕКВАДОРСЬКИЙ ГАРНІЗОН

На границі між Еквадором і Перу дійшло
до збройної сутички: 3 перувіанські рідні ка-
нонірки заатакували еквадорський гарнізон у
місті Роксафурте; загинуло 2-ох
воїнів.

Дипломатичний представник Еквадору в
Лімі зробив відповідний демарш.

У столиці Еквадору появилася поголоски,
якщо в тій сутичці загинуло 500 воїнів.

за її виступи та на старших ендеків за те, що вони використовують навіть релігійні настрої доводі для партійних розрахунків, — та між таким „Словом Народовим“ чи іншими ендецькими органами преси, що залишилися вірні своєму прапорцю і не стали на службу існуючому режимові. Не бачимо між ними ніяких діалогів, бо хто-ж виховував польську молодість у таких напрямках думки й почувань, які в домі почали виявлятися у бійках, нападах та терорі супроти всіх і вся, хто тільки не на 100% з часом одного гурту? Як можна скидати всю вину тільки на офіційних і формальних представників Строніцтва Народового, тоді, коли одночасно ось саме вони загальні збори об'єднаного „Зв'язку Поляків Землі Червоної“ у найвищих суперлативах славили свого основника і патрона Станіслава Грабського, лиця одного із стовпів Комітету Порозуміння Польських Суспільних Організацій, — того самого, який неаже від десятиків літ вполює словом і ділом у молоді катехизми національної, жіночої та расової ненависті? Хто вивчав за стан умів молоді, за її адачу і поведінку, як не ті духові проводирі з високошкільних катедр, які безпосередньо здобували собі вплив на формування молодечої психіки? Коли ж мова про вплив зовнішніх, про політичні партії, про міжнародні течії, — то хто в польському громадянстві мав і має до цього дня відвагу протиставитися якомусь просто культові національного самозаконання, дозвального з культурою національної несприятливості й ексклюзивності, що панує хронічно у польському громадянстві та знаходить такі вкрайні вирази у польсько-українських відносинах, у всій польсько-українській дійсності?

Коли ми, українці, стрічаємось іноді з жидогінними виступами нашої молоді на нашому рідному та польсько-українському ґрунті, то маємо один невичерпний аргумент на виправдання і старшого громадянства і самої молоді:

ця молодість позбавлена рідної школи, рідної шкільної атмосфери, на цю молодість не має впливу рідна українська професура, якої нема, молодість не підлягає контролі власних виховників, які користувались би у цій довірі та які ставились би до неї з сентиментом. Цього аргументу польське громадянство, польська професура, не має. Для польської молоді нема ніякого правдоподібного аргументу — величезного безрозмір'я, бо хоч воно і польській молоді дає себе в останніх роках дещо відчувати, проте це райські відносини в порівнянні з ринком праці, що відкритий для українських абсолювентів високіх шкіл. Немає ж усіх тих емоціональних чинників, які відомі тільки молоді бездержавних народів.

І тому польські професори, які здають собі справу з того, що вплив на молодість висмикується з їхніх рук і треба відкликуватися аж до адміністративної влади за співпрацю, та група світліших польських професорів повинна здати собі теж справу з того, що фанатизм, як ідея, і терор, як форма його вияву, є недопустимі у засаді, взагалі, супроти нікого: коли сьогодні навчити молодість ненавидіти українців і нападати на українські установи, то завтра та сама молодість може звернутися проти рідних земляків. І дійсно звертається, а кроваві поранення між різними групами того самого націоналістичного польського табору вказують, що цей процес іде своєю логічною дорогою.

Нас внутрішні польські порохуни не торкаються, ми до них не мішаємось. Але безпосередньо торкається нас та робота, яку ведуть відомі діячі — і не тільки ендецькі — польські діячі, політики та публіцисти, у висліді якої замість толеранції, зрозуміння і виrozumіння, бажання не тільки самому жити, але і другому жити дозволити, — панує ненависть, збреха, залість та культ боротьби для боротьби.

І-ий дешевий сезон тільки до 15. червня ЛІКУВАННЯ рачизмом ЗЛ. 155- ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ

торії не дозволяє відступити далеко від кордону, виробив військовий план і спеціальну мету оборони.

Прикордонна залоза не може боротися з життєвими осередками країни проти нападу ворожих літаків, які можуть осягти Ціріх за три Бери за 9 минут лету від кордону. Проти повітряного нападу організовано пасивну оборону, затемнення міст, і активну. Спеціальні швейцарські протилітаківі гармати, крім „Ерліков“, довели вже свою справність в Еппані. З 235 мільйонів франків, які Швайцарія дає на свою оборону, припадають 115,000,000 на воєнне дестуство.

Цікава також організація військового провду Швайцарії. Її демократизм сягає так далеко, що вона не має навіть генеральської герби в часі миру. Вона має генерала лише у війні чи тяжкої внутрішньої кризи. Від 1815 Швайцарія мала лише трьох генералів. Понад те тут звичайно найвищою рангою. Генерал признає парламент. Але ця система походить тепер непрактичною. В 1914 р. зажадав від генерала від деяких політичних впливів. Зрештою треба мати людину, яка була б приготує заздалегідь до своїх відповідальних обов'язків. Тому переважає переконання, що краще призначити генерала вже в часі миру. Останній генерал Рада представить висок у військовому палаті призначити генерала вже тепер. Щоб не дражнити демократичної вражливості з яких послід, доведеться може призначити ловинного команданта швейцарського війська, даючи йому окремого титулу. Але таке рішення неабайдно в інтересах мілітарної безпеки країни, тому Швайцарія буде очевидно швидко мати бодай „шефа Генерального Штабу“.

До цих відомостей про швайцарське військо, більшість яких завадують засадами інформації п. редактора П. Бріке, треба додати, що військо можна бачити тут не дуже часто, хоча з нагоди якихсь патріотичних свят чи чення з парадом. Але дуже часто доводиться бачити окремих воїнів, на вулиці чи на площах, які з тяжким напечником, шоломом, рушницею прямують на вправи. Не можна бискуного вигляду воїнів сусідніх держав, швайцарці роблять трайні діти дисциплінованих і справних воїнів. Із давньої історичної традиції не пропала даром. Але має аже понад добру сотню років нагоди зчити свою боездатність, має, швайцарське військо дуже добру опінію в Європі. Рішучість, з якою вона показала свою готовність в 1914 р. припинити нейтральності своєї батьківщини, була їй мабуть участю в цій війні. Це ж не може з повним правом сказати тепер про себе, вона є чинником миру в Європі. М. Демас

Невтральність Швайцарії та її армія.

Женева, 30. травня 1938.

Чим складнішими і більше напруженими робляться політичні відносини в Європі, тим більш розвивається змагання деяких менших держав до нейтральності. За Швайцарією і Бельгією показує охоту до нейтральності Швеція, існує проект також нейтралізувати ЧСР, що для нас з огляду на карпато-українське населення байдужим бути не може. Але треба сказати, що швайцарська нейтральність є властиво так само мало товаром на експорт, як фашизм чи націоналістичний соціалізм. Швайцарська нейтральність у межах Федерації є складовою частиною політичного світогляду населення, поза її межами європейською кончецією. У француській і в німецькій частині Швайцарії є партії прихильні і до політичного ладу національних держав і до французького „Народного фронту“, але назавгал відношення населення і уряду до всіх трьох великих держав, що сусідують з Федерацією однакові і справді нейтральні. Міжнародний статут швайцарської нейтральності сформулований у 1815 р. ствердила Ліга Націй в 1920 р. і поширила його до меж „інтегральної“ нейтральності в часі останньої сесії Ради Ліги.

Штала його Швайцарія при умові, що вона буде втримувати армію задовільну, щоб боронити свої кордони. Ця умова актуальна тепер більше, ніж колись. Швайцарське військо боронить не лише власної країни, але кожну з великодержавних сусідок. Швайцарія боронить Німеччину там, де Райх байдужий до своєї джерела творити найслабшу природну оборону німецького півдня. Швайцарія заступає також шлях до промислової околиці Ліону і не дає обійти азадом лінію Мажіно, як і німецьку лінію Зігфріда. Щодо Італії, то наявність швайцарської нейтральності відсуває оборону лінії південної сусідки від верхів Альп до Юри і Рови, що відповідає поглядам італійських стратегів від часів Юлія Цезаря.

Але таке становище Швайцарії накладає на неї незгаский обов'язок бути під військовим оглядом настільки міцною, щоб ніодна з її великодержавних сусідок не підлягла спросту зайти її територію випередивши інших. Стратегічним завданням Швайцарії є боронити з незначними силами заатаковані кордони, доки придуть помічні сили з ружав, що забезпечують швайцарську нейтральність та поможуть їй устояти фронт чи перейти до контрнападу.

Отже швайцарська стратегія переважно оборонна. Швайцарський Генеральний Штаб був тої думки, що боронити такі прикордонні міста як Базель та Женева неможливо та що лінія оборони мала бути в дальшому заплілі.

Змагання із своїми сусідками в маневруванні доважними масами війська Швайцарія не може, бо її фінанси не дозволяють їй на постійне військо навіть з 100.000 воїнів. Отже вона мусить обмежуватися міліцією, яка зрештою творить в часі війни поважну військову силу. В 1914 р. Швайцарія змобілізувала за 60 годин і розташувала на кордонах 300.000 війська. Машини 200.000 резерва вона може змобілізувати до кількох днів яких 500.000 війська. Але маючи на увазі, що несподіваний напад може мати вирішальне значіння в новітній війні, також як і те, що незначний простір швайцарської тери-

Українці на Міжнародному Еухаристійному Конгресі в Будапешті.

XXXIV. Міжнародний Еухаристійний Конгрес у Будапешті, що відбувся від 25. до 30. травня ц. р., приїхало велике число представників майже всіх націй світа. Між ними не останнє місце заняло українське паломництво з Галичини. Було нас 58 осіб і двоє єпископів (Преоос. Чарнецький Микола і Бучко Іван).

Дня 25. V. ранішнім поїздом виїхали ми черта Лявоніе, Мухачів, Мішкельц до Будапешту. У Волянці виїшли нам назустріч оо. Васильян з о. протоїгуменом Решетилем, який їхав з нами аж до мадарської границі. Раненько 26. V. приїхали ми до Будапешту, де привітав нас Преос. Бучко, що виїхав кілька днів скорше від нас.

Місто прибрало святочний вигляд. Незвичайно чисте й чепурне, тепер мандалося барвами лавських і державних прапорів.

По розміщенні на призначених комітетом Конгресу квартирах пішли ми на площу Героїв, де кард. Вердіє відправив Службу Божу для дітей і молоді. Понад 180.000 молоді приступило до св. Причастія. Організація і порядок цілого Конгресу чудували нас усіх.

В год 11. наші священники взяли участь в окремому засіданні для духовенства, підчас якого папський легат-кардинал Євген Пачеллі виголосив папську промову. Того самого дня по полудні відбулося перше пленарне засідання.

Конгресу у величезній галі в міському театрі. Таких засідань було 3 — на них виголосили привіти представники усіх народів.

Вечором того дня взяли ми участь в організованій процесії по Дунаю. В поєднанні з переміщенням ракет та рефлекторів кардинал увійшов з Найсвятішим Таїнством і освіднений корабель. З гудка міської музики учасників, що завили береги Дунаю, виїхали еухаристійні пісні, а процесійні кораблі понови довкола острова св. Маргарита.

27. рано в базилісі св. Стефана була урочиста у грецькій Службі Божій, що її очолював атенський єпископ. В год 11. у церкві „роос“ при вул. Германія відбулося засідання української секції. На засіданні брали участь єпископи, о. кан. Бальок з Будапешту, представники українського Закарпаття, рат п. н. „Вплив Еухаристії на українську культуру“ виголосив о. Ірвинг Назарук. На промові нашого паломника (п. н. Бальок) промовляли: єр. Чарнецький, єр. Бучко та о. Бальок.

У вечорі того дня наші мужики взяли участь у загальній цілоночній азорній молитві. Шла Площа Героїв заповнилася світилами, що сповідалися, причастієм, читали догматичну вірність Христу. Ввечері адорації було коло 200.000.

В суботу 28. травня в церкві св. Герміна, призначеній для українського паломництва, єп. Іван Бучко в асисті о. кан. Галіянта й о. дек. Макара відправив чигану Службу Божу, підчас якої наші паломники приступили до св. Причастія. По Сл. Божій гарно промовив до нас наш Владика. В год. 11. відбулося окреме засідання для католиків східного обряду. Предсідником був кард. Кануні. З наших єпископів виступили реферати: єп. Гойдиш з Пряшева та єп. Бучко зі Львова. Справжнім тураганом оплесків прийняли всі реферат Преосв. Бучка на тему: „Евхаристія основою єдності Церкви“.

Останнього дня Конгресу рано в год. 9. відправив торжественну Службу Божу кардинал-легат. Наше паломництво взяло корпоративну участь у цьому богослуженні та звертало на себе увагу всіх чудовими національними одягами наших пань. По богослуженні вислухали ми голосу св. Отця, що на радієвих хвилях нісся до нас з Кастель Гандольфо. На закінченні приступили учасники повного відпусту.

Пополудні на закінчення конгресу пройшла головними вулицями міста процесія всіх учасників. З участі в цьому Конгресі скористали ми багатьо, бо побачили подивугідну організацію мілітарної імпрези, оглянули різні культурні надбання малярів та передусім стрінулися ми з нашими братами-заточенцями, що нами щиро зацікавувались та прощали зі сльозами в очах.

Технічною сторінкою нашого паломництва займався Wagons-Lits Cook.

Учасник.

Незмінно щаслива колектура

„НАДІЯ“

ЛЬВІВ, ЛЕПІОНІВ 11

виплатила в 41 Льотерії своїм Клієнтам:

Зл. 50.000

на ч. 79896

Зл. 50.000

на ч. 111004

Зл. 20.000 на ч. 992

Зл. 20.000 на ч. 28078

Зл. 20.000 на ч. 131287

Зл. 15.000 на ч. 96700

Зл. 10.000 на ч. 59189

Зл. 10.000 на ч. 98531

Зл. 10.000 на ч. 144930

Зл. 10.000 на ч. 69570

Зл. 10.000 на ч. 114265

Зл. 10.000 на ч. 149612

Зл. 10.000 на ч. 84868

Зл. 10.000 на ч. 137001

Зл. 5.000 на ч. 15126

Зл. 5.000 на ч. 81612

Зл. 5.000 на ч. 151321

Зл. 5.000 на ч. 60427

Зл. 5.000 на ч. 110643

Зл. 5.000 на ч. 151333

Зл. 5.000 на ч. 63974

Зл. 5.000 на ч. 143792

Зл. 5.000 на ч. 158156

та величезну суму виграшів вище 5.000 зл.

КУПУЙТЕ ЩАСЛИВІ ЛЬОСИ 1-ШОЇ КЛАСИ.

Привіт свідкам національної культури.

(В ДЕНЬ ВІДКРИТТЯ І. УКРАЇНСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВИСТАВИ.)

Нині, в суботу 4. червня, в 16-й (4-й) год. пополудні відкрис Рідна Школа у Львові Національному Музею Першу Українську Педагогічну Виставу, як продовження й доповнення праці свого Першого Українського Педагогічного Конгресу, що відбувся 2-го і 3-го листопада 1935 року.

Зібралися представники зорганізованого українського громадянства, щоб під проводом Рідної Школи посланути на них свідків праці та змагань багатьох поколінь, нинішніх свідків до-свідків та праці живих людей, нинішніх свідків, зібраних уперше за довгі десятиліття і століття в одному місці.

І. Українська Педагогічна Вистава — це реальний поміст між минулим, сучасним та майбутнім українськими поколіннями, жива традиція в нинішніх документах та матеріалах праці живих українських людей у часі та просторі для розвитку національної культури, для ви-хання й освіти, як духової основи життя та розвитку українського народу.

Є в І. Українській Педагогічній Виставі своя глибока символіка. Перед нашими очима виринуть мертві документи й матеріали, що засвідчать нашу працю й життя українського народу. Минули десятки й сотні літ, минуло неоди-но диво і зло, минули дні спокійного та щасли-вого життя і дні великих рухів та злиднів, а лю-дська праця, як основа розвитку й життя народу, залишилася. Свідки цієї праці в мертвих до-кументах на І. Українській Педагогічній Виставі пригадують нам, що український народ жив, жи-в та як жити буде, як довго находитимуться серед нього люди, що в суспільній праці та зма-ганнях багатимуться однією основою розвитку й ступаючи народу.

На І. Українській Педагогічній Виставі най-дуться побіч себе документи й матеріали лю-дської праці зперед десятиків та соток літ з до-казами праці нинішніх дітей і молоді, сучасних виховників і педагогів. Вони пригадують нам, що минули покоління, та живі нині та майбутні наші внуки і правнуки — це одні живі, вільні нарід. Окремі люди й цілі покоління минаються, але праця, основа життя народу та сам нарід залишається на віки!

Частину матеріалів, зібраних на І. Україн-ській Педагогічній Виставі, передадуть упоряд-чики першому Українському Педагогічному Му-зеєві, що буде згодом зорганізований або як окрема національно-культурна установа, або як самостійний педагогічний відділ Національного Музею у Львові. Засновуючи Український Педа-гогічний Музей, положати упорядки тверді основу під осередок української педагогічно-виховної традиції, основи духової сили кожної нації, передадуть майбутнім поколінням украї-нських виховників і педагогів готовий матеріал дальшої праці, створять наукову лабораторію української педагогічної думки.

В дуже важких умовах і часах націо-нального життя українського народу відкриває Рідна Школа І. Українську Педагогічну Виставу. На тій загальному духового призначення стас І. Українська Педагогічна Вистава яким промі-нем на густо захмареному національному фір-маменті українського народу. Вона пригадує нам, що навіть у найважчих моментах праці му-сить бути одним дороговказом розвитку й життя народу. Нарід, що не затратив ще адат-ности до праці на основі національної традиції, не має чого боятися за своє майбуття!

„Стшельца“ (навіть шиганів за роботу вписали до „Стшельца“) — то марева голоду в Тур-чанщині ще далеко не усунено.

Поміч уряду (к. 5.000 зол. беззворотної за-помогі і 15.000 зол. на роботи при дорогах) не могла дати до всіх громад, бо вона д. незначна. Тому грозить небезпека пошестей з причини го-лоду, а кредит, який так тяжко дістати в кому-нальній касі в Турції, зовсім не вистачає, бо тут не вистає 200—300.000 зол. кредиту. З по-рожного не наліжш!

Позатим, крім Центросоюзу, ще не прийшли з поміччю наші центральні установи, а вона конче потрібна і населення чекає на неї!

Будучи 27. V. ц. р. Турції я бачив десяти-ки голодуючих, що очікували помочі чи то г старости, чи в українським громадянським ко-мітеті. Тому отсю дорогою звертасмося ще раз до українських центральних установ і гро-мадянства прийти якнайскоро з поміччю по-требуючим, тимбишше, що ще до того всього 22. V. ц. р. у всіх селах Турчанщини градом бурі знищили осінні та весняні засіви.

Цікаве, що декотрі обшарпані ще й тепер користають з нужди населення, бо, як показало-ся, закуплена по 5 зол. за метр сотина солома (через різничий синдикат) і роздана населенню на доплату худоби показалася зверху адоро-ва, а в середині був гній і триня. Зате була мо-кра і більше важна. Не говорю, але здорово!

Посоа Гриць Тершаковеш.

„Трагедія Холмської Землі“.

Завіса піднята.

Під наголовком „Трагедія Холмської Зем-лі“ писав в „ІКЦ“ відомі репортажі сумної па-м'яті п. Петерс. Згадуючи цей наголовок, орган православної Митрополії, тижневик „Слово“ (ч. 22), містить під власним наголовком „Заві-са піднята“, як завжди, дипломатичний, з бі-лих рукавичках, але не позбавлений сили й гостроти відгук. Для орієнтації українського громадянства цитуємо із згаданого відгуку де-які, найбільш характеристичні місця в букваль-ному перекладі:

„З рядків (п. Петерса) сам собою склада-ється гимн несправості у своїй вірі правосла-вного народу Холмщини“.

„Читач „ІКЦ“ побачив фотографії закри-тих і запечатаних наших церков, що стоять, як німий докір, ось уже 15—20 років... і по-руч — фотографії скромних молитовних домія, що їх збудував нарід замість них (церков), для задоволення своїх релігійних потреб, в останнім часі, в роках кризи, за свої грошки... й теж зачинених“.

„Розпочато розбірку православної церкви в Шебрешні, яку збудовано в 12. столітті та як-уявляє собою пам'ятку старовини“.

„Читач довідався: „про безправне подо-ження нестатового духовенства, яке позбавлене всякої платоничної лепки й не має ніякого за-“

Чи населенню Турчанщини потрібна дальша поміч.

З дотеперішніх голосів та покликів у часо-писах і вказів матеріальних страт населення турчанського повіту, як також в признаній до-могити державних і громадянських чинників, можна мати враження, що населенню Турчан-щини не грозить вже голодова катастрофа, бо чужа, що врятувалася, виїшла вже на пашу, а всім, окрім вже покинених, і те, що під пер-шим враженням катастрофи сплинуло з поміччю в нас замір поспішити, з часом успокоїлося, переконані, що гроза голоду вже проминула та ті, що дальша поміч не конечна.

Щоб зобразити дійсний стан катастрофи, варто подивитися на присланий мені матеріал, представлений у трьох таблицях. Висказ ті за-дачі по волостям (13) і з міста Турки. З цих таблиць видно, що від осені 1937 до початку травня ц. р. впадо в турчанським повіті 1.190 штук поголів худоби. 155 коней 125 безрого і

865 овець вартості щонайменше чверть мільона зол., числячи по найнижчих цінах та не вчисля-ючи сюди страти на дорізаних штуках, а саме: 832 коров, 703 безрого і 1876 овець та на страті набили через недоживлення 15.580 коров. Таким робом ця страта сягає щонайменше пів мільона зол., що видно з III. таблиці, яка вказує запо-требуваний кредиту на суму 585.556 зол.

Коли приглянутися таблиці II., то 5.465 ро-дин потребує помочі до нового збору, або числя-чи по 5 осіб на родину — 27.352 осіб. Новий хліб може бути в горах щойно в половині сер-пня, тобто за 75 днів. Колиж на виживлення од-ної родини щодня потрібно щонайменше золото-го, то на 75 днів для 5465 родин потрібно по-мочі на суму 409.875 зол.

Колиж до цього додамо, що тепер у горах зробишки тільки по тартаках і лісах, де украї-нців не приймають, хіба, що належать до

бачення: ні землі, ні дотаций, ні платні за-
вислани релігії, ні причовних помешкань";
„про тьме — за одну ніч — адвигнення
храмів";
„про обезчещення звичених православних
святих";
„про підпали православних церков (уже
відомі три підпали за один місяць).
„І не одна ще характеристична рисочка, що
каже про тяжку долю православня на Холмській
Землі, представлена тут" (у репортажах п. Пе-
терса — В. О.).
„Духовенство жебрацьке: але, як напевно
відомо автором, на нього сиплються одна за

одною величезні кари — по 500 зол. за від-
праву літургії без дозволу".
„Щоб там не було, а факт став широко ві-
домий: понад сто церков і молитовних домів
зачинено".
„Але чому сектанти можуть збиратися для
богослужень і будувати молитовні дома, а пра-
вославні не можуть?"
„Православні церкви повинні бути відчи-
нені й залишитися православними. Цього вима-
гає справедливість".
Гадаємо, що коментарі зайві, і ми їх не
додаємо. В. О.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 4. червня (23. травня) 1888.

ПРИЧИНА НУДИ В ГАЛИЧИНІ

На першому місці „Діло" містить п. н. „Дуки
русина з провінції" статтю, написану з приводу
книжки польського посла Щепановського п. н. „Не-
дза Галиції". Автор статті твердить, що Щепано-
вський не подає у своїй книжці найважливішої причини
нуди галицького населення, а саме: національної
боротьби. Автор каже, що ніби ту енергію, яку зуми-
вається на національну боротьбу, звернути на ро-
будову господарської діяльності, то господарська стан
Галичини напевно поправився. Щоб вимкнути ту
національну боротьбу, треба, щоб галицькі польки
погодилися на те, щоб українці мали рівні з ними
права.

З ДІЯЛЬНОСТІ „РУСЬКОГО КЛЮБУ"

Відень, 2. червня. Руський клуб розважав.
Відень, 3. червня. За відшкодуванням власних
пропінцій в сумі одного мільона зр. голосували з
русських послів Сінгалевич, Мандичевський і Озо-
мович. Посли Озаркевич і Ковальський стримали
від голосування і вишли під час голосування з залу.

„ЩОБ НЕ БУЛО ЗДОГАДІВ."

„В суботу почалися сьогодні великі вправи ге-
нерального штабу (аустрійського) під проводом ше-
фа ген. штабу бар. Бека і потривають три тижні. Але
щоб ті вправи не дали причини до якихнебудь здо-
гадів і балачок політичного характеру, вирішено, що
вправи відбуватимуться у найбільш віддалених від лі-
нічно-східної границі держави сторонах.

ПАПА ПРОТИ НОВОГО ІТАЛІЙСЬКОГО КАРНОГО ЗАКОМУ.

На тайному консисторі, що відбувся 1-го червня,
мав папа довшу промову до кардиналів, в якій ви-
ступив проти нового кримінального закону, особливо проти
його постанов, що торкаються духовенства. Він на-
звав цей закон новою напастю на свободу церкви, а
лом протирелігійним та у своїх основах проклятим.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКА ВІЙНА В ЦИФРАХ.

Як подає японська адміністрація і головні
квартира, від кінця лютого в Китаю убито 2130
японців і 8586 раниено; за той час китайці втра-
тили до 250.000 воїнів.

У травні японські літаки виконали 1800 на-
летів і скинули 900 тон бомб.

Від початку війни японці зістріляли 1688
китайських літаків, у травні — 26.

ЯПОНСЬКА ВІДПОВІДЬ НА АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ.

Японський уряд прийняв усі домагання ур-
ду Злучених Держав Півн. Америки. Він пого-
дився на зворот американської власності в Ки-
таю і дав дозвіл американцям вернутися на їх
давні становища, що їх займали до вибуху вій-
ни в китайських місцевостях, що їх тепер зани-
ли японські війська.

у світ з переднім словом, у тій формі, у якій
воно було написане), але тепер, коли появилася
стаття „Айн Діхтер дес Ферратес" і зовнішні
нитки польської приязни з Франком були відрі-
зані, книгар з великою радістю виставив книжку
на продаж.

Що-ж писав Франко в передньому слові
„Нещо о себе самим", що могло подратувати
українців і викликати гнів проти нього? Ось
проаналізувавши в ньому скептично свій украї-
нський патріотизм, він прийшов до гіркої ви-
сновки, що не любить українців, бо „так мал
знайшов він по між ними справжніх характерів
а так багато малоти, вузької партійності, по-
личности й пихи, що дійсно не знає, за що на-
би любити їх"; не любить і України так, як
тентовані патріоти, бо не любить фраз, не
казати, „що ніде не має так гарної природи, як
на Русі"; бо мало знайшов у її історії „справ-
длив справжнього громадянського духа, справ-
длив самопожертви, справжньої любові"; бо
Україна як раса „отижіла, неастрійна, сенте-
ментальна, без гарту й сили волі, так мало до-
датна для політичного життя на власному ґрунті"
а так багата на перевертнів усього сорту, що
любить він урешті й будучини. „жоді не жоді
і для якої слави не бачить підстави".

(Далі буде)

3 Др Шурат, Франко „Іван Вишеский", ст. XI; Як Каспрович, Визначення Франка з „Ділом", 1938, ч. 172.

4 Іван Франко, Образки галицькі, Львів, 1888.

ЯК ДОБУТИ ГРОШІ НА КОРИСНЕ ПЕРЕВЕ-
ДЕННЯ ВІДПУТКИ ЗА КОРДОНОМ РАДИТЬ

Пром-банк

Львів, Гродзкіх 1. І. п.

Тел. 292-15 і 200-15

З коштами транспорту, дорожні, мешкання й повного
утримання загальні місячний побут:

В Берліні	зол. 681.—
у Відні	зол. 672.—
в Мільно	зол. 825.—
в Парижі	зол. 777.—

Німеччина протестує проти переслідувань німців

У ЧЕХОСЛОВАЧИНІ.

Як повідомляють урядово з Берліну, ні-
мецький посол у Празі зложив протест проти
переслідування німецьких громадян у Чехосло-
ваччині та проти інциденту в Нідеруллерсдор-
фі, де чеські воїни здерли німецький прапор.

ПРОТИНІМЕЦЬКИЙ КУРС.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє,
що чеське міністерство внутрішніх справ піді-
брало дебіт вісьмом німецьким щоденникам.

На цьогорічні Зелені Свята приготували су-
детські німці велике число обходів і національ-
них торжеств. Всіх їх вони тепер відкликали
з уваги на теперішню поважну ситуацію в краю.

До Відня приїхав з Чехословаччини німець-
кий цирк. На кордоні чеська сторожа так пере-
водила точну ревізію, що спричинила чимало
шкоди.

ЧЕСЬКИЙ ПІДСТАРШИНА СТІЛЯЄ ДО НІМЦЯ.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє,
що в Хебі дійшло знову до інциденту між судет-
ськими німцями і чехами. Чеський підстарши-
на стріляв до німця 4 рази з револьверу і зра-
нив двох німців у ноги. Його арештували і тим
способом охоронили від самосуду юрби.

— 0 —

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ.

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерті поета).

СТАТТЯ ПРО „ВАЛЕНРОДА" І ПЕРЕДМОВА ДО „OBRAZKOW GALICYJSKICH".

Коли до сказаного додаю, що Міцкевича
чужають поляки за свого найбільшого поета,
що його тілні останки спочивають на Вавелю
побіч польських королів і Косцюшка, що поль-
ський нарід ставить йому пам'ятники, де тільки
має нагоду, і скажу, що Франко угаданій сво-
їй статті написав ні більше, ні менше, як те, що
„зрада у своїх найрізноманітніших формах бу-
ла головною темою майже всіх поезій Міцкеви-
ча", що ця зрада — і це найхарактерніше — ма-
люється в нього не як підлий винюк, як заперечення
етичного почування, але дуже часто як
щось героїське, деколи навіть як щось ідеаль-
не, бо надхнене найкращим патріотизмом; що
ця стаття появилася напередодні сотих роковин
народин Міцкевича і була написана в журналі,
зкого співробітниками були визначні європей-
ські письменники, — зрозуміємо гнів та обурен-
ня поляків на Франка.

Добре тоді дісталася нашому поетові за
статтю „Айн Діхтер дес Ферратес". На стіні до-
му при вулиці Зибанкевича, де раніше жив поет,
появився напис червоною фарбою: „Tu mieszka

łotr Iwan Franko!" а на дереві напроти дому
гойдалася з ганчірок зроблена лялька з припи-
леним написом: „Iwan Franko". Коли поет зай-
шов у редакцію „Kurjera Lwowskiego", його
довголітні товариші та приятелі пішли в іншу
кімнату, а один з них Фрилінг заявив йому: „Pau-
zujcie teraz mieszka!" (3 газет і журналів поси-
лався на його голову град образливих слів, ла-
йок та погроз. Вступ до польських товариств і
редакцій Франкові був зачинений).

Одночасно за виставовим вікном „Ксенгар-
ні Польскей" появилася в жовтій окладинці
книжечка п. а. „Іван Франко. Образки галиць-
ке". Коли була б тоді інша Франкова книжка
на виставі, не цілі шибби були б у книгаря і ма-
бути не зовсім цілим і він був би, а так і кни-
гар посміхався, і книжечка з чільного місця за-
глядала до публіки. Польська публіка видно,
знала зміст книжечки, — так воно й було.

Від доктора Шурата довідуємося, що „О-
бразки галицьке" з переднім словом „Нещо о
себе самим" були видруковані ще 1895 року,
але д-р Генрик Бігелайзен, редактор „Бібліотеки
Мрувкі", в якій друкувалася книжечка, і поет
Ян Каспрович не раділи Франкові випустити її

*) Версія про прикру пригоду Франка в редакції
„Кур. Лв." в подаю за д-ром Шуратом (стаття „Франко
Іван Вишеский", ст. XI). Шурат був знайомий з поль-
ськими журналістами і вони мабуть що пригоду так
розказали йому. Михайло Павлик пише: „Франко про-
тимо з „Кур. Лв.". Него мая т. р. заочно пишом".
Спис творів Івана Франка", ст. 114.

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД.

„Овече питання“ у нас.

ЗВІРЯ, ЩО НАС ОДЯГАЄ.

Існує в нас один рід домашніх тварин, дуже поширених у світі та під багато оглядами дуже важких, а ми (маю на думці — мішухи) дуже мало про них знаємо. Цей рід тварин — віця. Без пересадки можна сказати, що кожний з нас менше знає про віцю, як про таких рідких, далеких та непожиточних звірят, як наприклад, про жирафу, бон-констріктора, крокодила або кангура, не говорячи вже про льва, тигра, слона або горилу. Щоправда, досить часто вживають у нас слово „баран“. Та ми з засади вживаємо його тільки в негативному значенні, натакуючи ним на одну психічну цілу, часту і безсумнісну важку в людей, та зовсім не суттєву в овець. Суттєва річ у віці — вовна. І, без пересадки, треба ствердити, що на цьому відтинку сповняє віця у всьому світі незвичайно важку, велику і корисну місію. Вовняний одяг, трикотарські вироби, кожухи, „кримки“ та кози, все це річі необхідні для людства, зокрема у холодніших районах земної кулі. Самої тільки вовни спотребує людство щороку поверх 1.700 мільонів кілограмів.

Одиноким або майже одиноким і незаступним доставцем цих продуктів є саме віця. Завдання цієї статті — трохи познайомити читачів з „овчим питанням“ у нас. Бо воно заслуговує нині на велику увагу не тільки в нашому сільсько-господарському, але теж у загально-економічному житті.

сприяючи умовини. Робить вона це між іншим в той спосіб, що забезпечує для краєвих овечих продуктів збуту (досі ринок просто не визнавав краєвої вовни), шляхом обнижжя рижних оплат (в різнях, на залізницях), субвенціювання, тощо. Завдяки цьому для годівлі овець у Польщі забезпечена на довгий час дуже корисна зовнішня кон'юнктура. Цим повинні зацікавитись і наші господарські круги.

МАЙБУТНЄ БАГАТСТВО НАШИХ ГІР.

Зокрема повинні зацікавитись тією справою наші Карпати та Підкарпаття. Іде про те, що гори та підгір'я — це з природи годівельні околиці, тобто такі, що найкраще надаються для годівлі тварин. Нині ці околиці належать до найбільш бідних наших земель, їх життєва стопа є неймовірно низька і частим гостем є там голод. Та, з другої сторони, наші карпатські пасовиська та полонини є в жахливо-поганому стані, бо їх зовсім або майже зовсім не поправляють, управа пасовищ рослин стоїть там на дуже низькому рівні, а залагоджена та не селекціонована (брак „расових“ бугаїв, баранів) тварина, зокрема віці, відзначається незвичайно низькою продуктивністю.

Очевидно при відповідній праці (поправа пасовищ і полонин, селекція, тощо), годівля овець могла би стати справжнім багатством наших гір.

ПІОНІРИ З „МАСЛОСОЮЗУ“

Знає засада, що найкращою рекламою якоїнебудь галузі хліборобства є забезпечення корисного збуту на її продукти. Велику місію сповняє у наших Карпатах під цим оглядом Маслосоюз, через свою бриндзарську акцію. В минулому році, не вважаючи на відому жахливу посуху, експортував він із цих околиць (головно із районів: Шибене, Ворохта та Тарнава) 41.315 кг. будза. При цьому бриндзарська акція „Маслосоюзу“ не обмежується тільки до торговельної праці. „М. С.“ організує теж раціональніше годування овець, поправу полонин, тощо. Завдяки цьому бриндзарська акція „Маслосоюзу“ є справжньою піонерською працею в годівлі овець у наших відсталіх і темних горах.

Минулого літа мав я нагоду на тарнавських полонинах ближче пізнати одного з „піонерів“ із „Маслосоюзу“. Опалений як циган, атлетично збудований, бо підготований будзом, жентцею та прегарним полонинським воздухом, меткий та енергійний, нагадував він героїв оповідань про агентів англійських чи американських торговельних „компаній“, що працюють на ледах Аляски чи Камчатки або у джунглях Африки.

Треба відмітити, що вище згадана піонерська праця „Маслосоюзу“ стрічає великі перепони, які просто унеможливили „Маслосоюзові“ поширювати його незвичайно корисну працю на дальші райони. Це тим дивніше, коли взяти під увагу справді поспішні змагання держави розвинути в себе вівчарство.

ПРОМИСЛ, ЩО СПИРАЄТЬСЯ НА ГОДІВЛІ ОВЕЦЬ.

Нині наше вівчарство стоїть так низько, що його продукти майже всією йдуть на задоволення потреб самих годівельників. Колиб ми піднесли саму тільки якість (видаєність) наших овець (навіть без збільшення їх кількості), наше вівчарство могло би давати велику кількість продуктів „на експорт“. Це знову ж дає би тверді основи під розвиток численних галузей переробки овечих продуктів, як наприклад: ткацького промислу, килимарства, трикотарства, гарбарства та кожухарства, смушкарства, тощо. Це дало б гарні варстаті праці десяткам тисяч наших фізичних та інтелектуальних робітників.

Та вже й нині є тут велике поле „до попису“.

ОРГАНІЗУЙМО ЗБУТ ОВЕЧИХ ПРОДУКТІВ!

Назагал до піднесення нашого вівчарства ведуть два основні шляхи: 1. Організація годівлі. 2. Організація збуту овечих продуктів. Коли йде про цей другий шлях то тут багато може зробити в першу чергу наша кооперація, а також приватна торгівля, організування трикотарських, гарбарських і інших таких курсів та врешті наш консумент.

Отже: Ідимо багато нашої бриндзи „М. С.“, купуймо светери й інші трикотарські вироби тільки з нашої (грубої) вовни і вироблювані руками наших дівчат. Ідимо багато баранини, купуймо кожухи тільки в наших крамницях чи в наших кушнірів, вовну, пряжу та волічку у нашої кооперативи „Вовна“, що недавно по-пстала у Львові і помагаймо „Сільському Господареві“ в його важкій праці над піднесенням овечої культури. Ярослав Татомір.

КОЖНИЙ СВІДОМІЙ УКРАЇНЕЦЬ ЗНАЄ, ЩО IV. УКРАЇНСЬКИЙ СТАТИСТИЧНИЙ РІЧНИК — який вже вийшов з друку, — є необхідний, бо подає українську статистику всіх українських етнографічних земель як рiн-нож містить велику інформаційну частину з адресами українських установ і преси у всьому світі.

— Текст український та англійський. — Ціна тільки зол. 2.50. Ціна тільки зол. 2.50. Замовляти вкладаючи зол. 3 (вартість річника й порто) на конто ПКО 21.776, Ł Łukasiewicz, Warszawa.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД: КНИГАРНЯ НАУК. Т-ВА ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА — ЛЬВІВ, РИНОК 10.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ХЛІБОРОБСЬКІ ПРИМУСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

В міністерстві рiлляництва в Варшаві відбулась недавно конференція, якої темою було введення на село примусових ставових організацій. Голова щодо доцільності їх поділялась.

ОСПАЛІСТЬ ПРИВАТНОЇ ІНІЦІАТИВИ.

У Ц. О. П. брак цегли. „Газета Польська“ вважає це доказом оспалості приватної ініціативи. „Кур'єр Польський“ добуває вини того в недавній регламентації ціл цегли. Перед продуцентом були два гороскопи: або втрати або Береза. „Капітал легко відстрашити, зате трудніше притягнути“ — зазначає згадана газета.

В РОЗШУКАХ НОВИХ ФОРМ ГОСПОДАРСЬКОГО УСТРОЮ.

Загальну увагу і численні міркування в польській пресі викликала нова книжка проф. Ф. Млинського п. н. „Економічний пропорціоналізм. — Проблема нового напрямку“. Автор, — відомий економіст, — шукаючи за новою формою господарського устрою, висуває низку підважних проєктів, як напр.: заступлення золота в валютній системі публічними послугами і достроєння емісії баннотів до висоти публічних обсягів та суспільного доходу, — стабілізацію ціл деяких підставових сировин (як напр. азійська), — суспільний, а не капіталістичний характер праці й участь працівника в зисках підприємства, тощо.

Думки проф. Млинського викликала численні критичні застереження.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЗАНІК ЧЕСЬКОГО МІНІСТРА ФІНАНСІВ ЗБЕРЕГТИ СПОНІЯ ТАКОЖ У ДІЛЯНЦІ ГОСПОДАРСТВА.

Напружена політична ситуація змусила ЧСР і Нi-метаном в приватному Судеті сприятиме тимало вло-поту чеському урядові і в економічній сфері. Мало-зто в нас звернуло увагу, що курс чеської корони значно обнижжися. Коли давніше оцінювали помiж 17—19 поль. золотих за 100 ч. к., то тепер є він на рівні між 9 і 12! На увагу абсолютну теж привернув чеського міністра д-ра Кальфура в пресному радіо 23. травня п. р. Повний й текст дивіться „Претер Прессе“. З мi-довадуємо про поважну паніку серед банкових аналитиків. Як міністр фінансів — зазначає у своєму заявленні д-р Кальфура — уважав своїм обов'язком за-адолювати до населення, щоб воно в господарській справі оберегло такий спосіб і розуміє орієнто-вання, як оберега його аралого в політичній спра-ваї. І міністр підкреслює у дальшому, що мобілі-зність чеського гроша є така золота, що нема на-вмешної загрози для аналитиків. Нерозуміє є найбіль-шим огором. І хочий, хто зіймає в заласка більше ніж потребує, або не оберега ретинців змалюван-ня, випаде брак розуміння того, що обов'язком промис-ловця в теперішньому часі є спокійно оцінювати поці-Д-р Кальфура висловив аралогію, що при банковій військах і на біржі можна замінити вже уоросоння

ВІДЕНСЬКА „ДІ БЕРЗЕ“ ПЕРЕЙШЛА ДО ПРАГИ.

Відомий господарський часопис „Ді Берзе“, при-санчений економіці середньої Європи, перенесено з Відня до Праги, де він поновиться під новою назвою: „Дер Ост-Европейське Фольксарт“. Падієць Гутта-Штерн був думки, що „дипломат“ Австрії не дасть змоги задержати в дальшому об'єктивність в оцінці середньо-європейських господарських проблем і тому рішав перейти зі своїм виданням до столиці ЧСР.

НИНІ

ПИВО ПІЛЬЗЕНСЬКЕ БРІСТОЛЬ.

СКІЛЬКІСТЬ І ЯКІСТЬ.

Годуємо (маємо на думці наші землі в Польщі) розмірно дуже мало овець. Досадно ілюструє це нижче подана таблиця:

Краї:	Скількість овець:	Скількість овець на 100 мешканців:	Скількість овець на 10 ворон:
Франція	10,000.000	23	6.5
З. Д. Америки	52,000.000	40	7.5
Англія	25,000.000	53	29.—
Польща	3,000.000	9	3.—
Воя: львівське, стависа, і тарноп.			
та Волинь	600.000	7	2.—

Коли йде про якість — то віці, що ми їх годуємо, назагал найгірші в цілій Європі, з ви-ником СССР. Наша віця річно дає пересічно 3.5—1.5 кг. вовни, тоді, коли „загранична“ пе-ресічно 3—5 кг. і більше. Вина тут не раса на-ших овець, тільки незвичайно примітивна го-дівля у нас цих тварин. Тут треба додати, що при менш-більш поступовій годівлі, віця дає найбільший дохід з помiж усіх домашніх тва-рин.

ВОВНА І БІЛАНС ТА КОЖУХИ І ВІЙНА.

Польща продукує річно 5.000 тон вовни, консумує 32.000 тон, отже мусить імпортувати 27.000 тон. Це коштує щороку поверх 100 мільо-на золотих.

Крім цього спроваджує Польща щороку ве-ликі скількості кожухів, каракулячих шкірок та готових смушкових виробів (дамських пла-щів, тощо) і бриндзи. Не дивно, що від кіль-кох років Польща докладает всяких зусиль, аби розвинути в себе годівлю овець до тієї міри, щоб вона покривала краєву консуміцію овечих продуктів.

Спеціалісти обраховують, що для цього мало овець муслоб у Польщі шонайменше еквівалентно зрости, що крім цього муслоб омило зрости якість (видаєність) краєвих овець, що на цей чотирократний зріст овець „Білопольє“ в Польщі „місце“.

До швидко піднесення вівчарства спону-ють Польщу ще моменти самовистарчаль-ності на випадок війни. В нашому кліматі одягу і зокрема кожухів, ро-бить вимогу таксамо нездiбно до війни, як брак

у зв'язку з цим усім влада старається змагати для розвитку вівчарства якнайбільше

Сторінка без політики.

Ситківка зперед пядесяти літ.

За кілька тижнів має відбутися в Англії ситківковий турнір, який викликає вже тепер величезне зацікавлення серед усіх англійських спортсменів. Це зацікавлення зовсім оправдане, коли зважимо, що змагання виступлять підчас цього турніру в одних, яких вживали ситківкарі зперед пядесяти літ.

В першу чергу треба підкреслити, що рік 1873 був переломовою датою в історії ситківки, бо того року сир Віліям Герд Дайк, міс Юлія Маршал і містер Пітсфорт грали партію ситківки в парку Льюлінгстон і підчас тієї партії усталили правила гри та спосіб обчислювання гри, який обов'язує до сьогодні в ситківці.

Підчас тієї історичної гри замість сітки на грищі стояла драбинка, над якою у відповідній висоті стояла друга драбинка. Грачі намагалися грати в той спосіб, щоб м'ячики перелітали між обома драбинками. Ішло про те, щоб до гри вве-

сти низькі, гострі м'ячі і сильно бити, замість дотеперішньої високої гри т. зв. „бальонів“.

Як видно з тодішніх світлих, міс Маршал була одягнена в довгу поза кістки сукню, стиснену в поясі горсетом і на голові мала капелюх прикрашений штучними квітами та вишаними птахами. Мужчини були одягнені вже більше по спортовому. Вони мали на собі короткі „широкі штани, шнуровані капці і... твердо прасовані сорочки й високі тверді ковзирці, які їх давили під шпеном.

Справді цікаво, як вони могли в таких „спортових“ одностроях грати?

Тепер, підчас того оригінального „костюмового“ спортового конкурсу м'ячки будуть обирати два мужчини, які підчас пам'ятного метчу в 1873 р. в парку Льюлінгстоні збирали м'ячки як семилітні хлопці.

Рефлектором урятував життя.

Дотепі проворність старшини британського корабля „Кінгфішер“ урятувала життя чоловікові, який мало що не згорів живцем підчас пожежі.

Корабель йшов на лінії Фальмуту. Кожої години першої ночі дежурний старшина побачив, що з невеликого надбережного дому бухають величезні вогні вогнисті язички. Старшина знав дуже добре надбережний домок і часто в ньому бував: там містилася клуб гри в гольфа.

Крім того згаданий старшина знав ще й те, що на першому поверсі того дому мешкав сто-

рож клубу, який відзначався незвичайно сильним сном. Счинити алари булоб уже рішуче запізно. Сторожеві грозила неминуча смерть. Тоді старшина велів засвітити помічний рефлектор і сам скермував жмут світла просто на вікно тієї кімнати, в якій він знав, що там спить сторож.

Кілька секунд пізніше сторож появився у вікні. Рефлектор негайно скермували на бік і тоді сторож побачив, що цілий дім стоїть у вогні. Не надумуючись, він вискочив негайно крізь вікно і таким чином урятувався від певної смерті.

Ковбої в Парижі.

В Парижі існує клуб, якого члени (двадцять-кілька) збираються кожного понеділка, щоб забути, що вони живуть в однім із найбідніших міст у світі та щоб за кілька годин перевернутися в ковбої.

Коли хтось увійде на терен клубу, може спершу подумати, що він раптом опинився десь у диких просторах Мексику. Мужчини носять довгі, шкіряні штани, грубі різнокольорові сорочки і на шиї мають барвні хустки. На голові носять широчезні ковбойські капелюхи. Також кілька жінок приходять до ковбойського клубу, і вони теж одягнені, як мужчини в пестрі строї.

Коли ввійти на терен клубу, можна побачити, як один із членів гонить стрімголов верхом, інший кидатиме диком... Глядачі сидять на вісках,

наче на клубових фотелях і приглядаються диким полисам. Здається, що ось-ось хтось кине ножом у плечі. Та доно лиш так здається, бо члени клубу це самі інженіри, малярі, урядовці, актори. Найважливішим клубовим обов'язком є носити кожного понеділка ковбойський одяг. Учасники клубу вчать при тім ковбойського ремесла, наприклад верхом, кидання „даса“ і т. д. Одначе найважливіший предмет навчання це те, що кожен мусить собі засвоїти „факсові вислови“ ковбоїв і вміти їх по американськи вимовляти.

Які завдання має клуб? Ніякі. Просто кожний із членів хоче на якийсь час утекти від цивілізованого оточення великого європейського міста.

Боротьба з пантерою в авті.

Магараджа Левасу любив від довшого часу випадати кожного тижня в джунглі, щоб там уладити собі лови на дикі звірі. Його найбільшою прихильністю були лови хижаків при допомозі сіток. Та ця прихильність була теж одночасно дуже небезпечною. Зловлення молодих звірів заводили до пишної улаженної резиденції піддєшнього багача, там їх освоювали та після пускання в город, по якому вони ходили зовсім свободно.

ХИЖАКИ ДЛЯ КНЯЗІВСЬКОЇ ВІЛІ.

Підчас останньої виїзди до джунглі, уладося магараджі і його дружинникам зловити малу пантеру. Коли вони малого хижачка всадили до великого відкритого ловельського авта й хотіли якнайскорше підїхати, зявилася раптом величезна й сильна саміця добігла до авта, яке луснулося в дорогу повним газом, скочила могутнім пласком до середини авта й почала боротьбу в обороні свого малого.

Магараджа сам сидів при кермі і збільшив швидкість аж до стрімголовного темпа в надії, що припинить хижачка зісковити. Оба його дружинники не ждали в поспіху набити свої кріси і мусили боротися перед осканенним котом ножами, прикладами крісів і револьверами.

10 ХВИЛИН ВІЧНА-ВІЧ СМЕРТІ.

Магараджа раптом дістав жахливий удар крісами і відрізав залізна кров'я, яка почала сильно спливати з отвертої рани. Оба стрільці

даремно намагалися знайти секунду часу, щоб прикладити кріс до стрілу. Та коли хижак дістав перший удар ножом, його лють ще збільшилася.

Не зважаючи на болісні рани, магараджа обсервував у дзеркалі боротьбу, яка за ним велася і підчас їзди виводив різкі стрімголовні швидкі закрути. Одначе хижак не вдалося струнути з авта, бо він сильно присів на заднім сидінні авта. Та силу боротьби вдалося трохи заглушувати. Десять хвилин тривала вже ця боротьба і ставала з кожного хвилиною чимраз більше безнадійною. Вийняв один із ловців упав на дно авта під сильним ударом пантери.

РЯТУНКОВИЙ СТІЛ.

Для обох пасажирів авта ситуація була вже просто безнадійна. Другий стрілець теж спливав сильно кров'ю з численних ран. Одначе повалений ловець, не зважаючи на важкі небезпечні рани, не стратив приємності думки. На землі міг він схопити один із крісів і правую рукою його прикласти. Здолавши після ви жалювального кочування в лоб. По кількох секундах боротьби зі смертю озброєнний пантера повалилася неприємно на дномку авта.

Магараджа не випускав керми з рук, доки не доїхав до найближчого, віддаленого 5 км, села. Коли до закров'яненого авта, що сталося раптом посеред дороги, підїхали люди, побачили, що магараджа та оба його дружинники лежать без пам'яті. Всіх трох підїхали негайно до найближчої лікарні. Обом ловецям загрожувала

смерть, одному з них мусили перевести негайно операцію, другому — перелив крові. По якійсь часі всі три учасники трагічних ловів почали приходити до себе й тепер уже їм не грозила безпосередньо ніяка небезпека.

МАКАБРИЧНА ЗАМІНА.

Тільки тому, що похоронник, який мав вийти на похорони, знав особисто небіжчика, зникло, що у трупарні заміняли тіла двох небіжчиків.

Власник одного похоронного заведення в Каїрі прийшов до шпитальної трупарні, щоб забрати тіло небіжчика, якого він знав особисто. На його превелике здивування, він побачив перед собою трупа якоїсь незнайомої людини. Похоронник повідомив про те негайно управлінню і тоді виявилось, що день перед тим у трупарні забрали двох небіжчиків. Одного з них поховали під чужим прізвищем в околицях Каїра. Небіжчик, якого мали справді там поховати, залишився в трупарні. На домагання рішучі мусили перевести екстремно похованого і тоді власник похоронного заведення пізнав справу свого знайомого, якого він мав поховати.

Непромакальні плащі

Краєві і заграничні від 12:90 зол.

порукає ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1

150 ОСІБ ЗАНЕДУЖАЛО ПО ОДНІМ ОБІДІ

В однім із югославянських містечок трапалася перед кількома днями справді небудяка подія. А саме в пообідній порі занедалося до столу пядесять осіб, лікарі, яких негайно до хорих покликали, ствердили признаки згину. Імовірно причиною затроєння було те, що багатьох крамничих продали якісь неспоживачий артікул. Тому, що раптом занедало таке велике число хорих, лікарі не могли собі дати ради й на підмогу мусили прийти лікарі зі сусідніх містечок.

РИБАЛКИ ВИЛОВИЛИ... КРІСІ.

Перед кількома днями сиділи два рибалки Мендін-Гігель (Англія) над берегом і ловили леді. Раптом на вудку одного рибалки зачепилося щось дуже важке. Коли він поважно зусиллях витягнув вудку наверх, на гачку сидів... кріс.

Кріс був ще в зовсім добрім стані і після очищення може бути здатний до життя. Рибалка закинув вудку ще раз і небовом витягнув і повернуто другий кріс. Про це відриття обидва рибалки повідомили негайно поліцію. Над берегом почали розшуки при допомозі гачка, дойм і т. д. та знайшли ще 50 крісів. Бити крісів мало дату 1917 р. Досі не вдалося усталити, яким чином ця зброя опинилася в морі.

ВЕСЕЛЕ

КАРА І ВІДШКОДУВАННЯ.

— Я домагаюсь трьох тисяч за шкодування. Мій муж упав із мосту й зламав собі ноги. Мій муж упав на мосту й зламав собі ноги. — Алеж пані, адже входило на мост і не зволено під загрозою кари 5 зол. Така величезна і широкій надпис.

— Пять зол, кари можете стягнути собі відшкодування.

НЕТОВАРИСЬКІЯ.

Коли відомого маляра Ленба виставили хтось на його старості, чому він нічого не відуче, Ленбах відповів:

— Жінок я вже не люблю, мужиків я люблю надто добре.

ЗНАЄ.

— Чи ви знаєте що панно, що так сидить при столу?

— Чекайте... сукня моєї жінки, могої дочки, капелюх моєї братової. Та це ж на напівно наша служниця.

ДОПИТАВСЯ.

— Чи ця дівчина, яка гуляє з якось пильна й чиста? — запитав купець свого мого кравця.

— Вона пильна, це правда, але не так важко сказати. Я ще нір, перш ніж сказати їй до всь із рахунком за якийсь час, що до сьогодні не принесли жодної гроші.

На трамвайних зупинках сидять і трамвай не рушить!

Після вбивства полковника Євгена Коновальця.

ПЕРЕНОСІННІ ТІЛА ПОК. Е. КОНОВАЛЬЦЯ.

Довідаючись, що за кордоном постанала думка перенести тіло полк. Євгена Коновальця до однієї з європейських столиць, оскільки численної української колонії. План перевезти тіло до Парижа й похоронити його поруч із могилою Симона Петлюри відправ з огляду на можливі труднощі від людської фронтового уряду Франції. Тому доповіді перенести мабуть до Берліна. Експедиція мала відбутися в п'ятницю 3-го ц. м., похорон у неділю 5-го ц. м. в Берліні. Але потім відмовилися ці істоти ще не маємо.

ЩЕ ОДНА ВЕРСІЯ.

Польська преса подає, що в Празі поширене переконання, буцімто трагічну смерть полк. Коновальця спричинив Бутенко, який ніби втік із совітської станції в Букарешті зі страху перед ГПУ, але насправді він большевиський провокатор. Коновалець наважав з Бутенком тісний кон-

такт, зраджуючи йому легкодушно всі подробиці своєї акції.

Парські українці твердять, що большевизм агітації Коновальця зі страху перед його організацією. У цій справі відправ — як кажуть — велику роллю якись Мухин, що довгий час був емісаром Коновальця в Бруксфелді та в Парижі, а потім його помічником у Женеві.

ВАЛЮХ УТІК ДО СССР НЕ НА „МЕНЖИНСЬКИМ“ А НА „КУЙБИШЕВІ“?

Німешке інформаційне Бюро повідомляє з Амстердаму: Портові робітники в Лядадах помітили, як мужчина, що з поверховності нагадував Валюху, приплив човном на совітський пароплав „Куйбишев“, що стояв на якорі у тамошній пристані.

„Куйбишев“ відплив 28. травня з Лядадаму до Ленінграду.

Ще один жмут вісток.

(Від нашого париського кореспондента.)

З широкою реалією нашого париського кореспондента про вбивство полк. Коновальця вибираємо те, чого ми ще не подивилися. — Ред.

Після приїзду до Роттердаму.

Полк. Коновалець прибув до Роттердаму з Берліна 23-го травня і заїхав до готелю „Сан-трам“. Він мав при собі одну велику валізу і три малі та машинку до писання. В готельній кімнаті він поставив хрест на нічному столику та поклав пляшку на ліжко. Готельна служба переказує, що він був дуже схвилюваний і ходив якось десяти хвилин туди і назад по коридорі готелю.

Паніка на вулиці.

Після вибуху бомби, що розірвала полк. Коновальця, на вулиці повстав нечуваний переполох. Люди втікали. Кельнер ресторану „Атлант“ звернувся уяву на якихсь ще двох типів, що не відповіли на гук експлозії заявили про намір поїхати із сильним чужинським акцентом платити рахунок кажучи до себе: „Ет вірд ман зеген, вас вірд гешеген, вен ес біт гіт“.

Дружина полк. Коновальця пізнала тайні остинки.

Завдання телеграфічної із Риму прибула вісткою до Роттердаму 27-го ц. м. дружина покійного п. Ольга Коновалець. Голландська преса

зі словами справжнього співчуття описує сцену пізнання тіла вбитого мужа. Комісар поліції плакав, як мала дитина.

Похорон.

Похорон відбувся в Роттердамі 28-го ц. м. в год. 11. вранці. Похоронний обряд відправив місцевий католицький священник. За труною стояла дружина покійного, литовський консул, ген. Курманович і представник голландської поліції.

Голландська преса

Голландська преса подала свідчення вбитого, фотографії готелю, ресторану та пляж вулиці, де відбувся атентат. Подала також біографію полк. Коновальця. Її тон дуже прихильний українській справі, при чому ця преса обговорює політичні проблеми України.

Слідство.

Французькі, англійські та німецькі детективи працюють на спілку з голландською поліцією, щоб остаточно вичистити це таємниче вбивство, якого жертвою впаде командант СС, полк. Євген Коновалець. У Голландії це вбивство викликало велике обурення — бо це нечуваний випадок в її історії. Українська еміграція в Парижі улажує в найближчу неділю заупокійну Службу Богу в греко-католицькій церкві св. Юліана Убогого.

Ю. Студинський.

Польська преса про полковника Коновальця.

В польській пресі появилася крім комунікатів телеграфічних агенцій про сам роттердамський атентат ціла низка статей про вбивство полк. Коновальця, про нього самого та про його діяльність. Між іншими виловське „Слово“ вмістило (ч. 149, в 1-го червня ц. р.) довшу статтю з іменем Коновальця п. н. „Кровава тайна Роттердаму“ з такою редакційною заміткою: Ця стаття написана українцем, що пораз стріляв з Коновальцем перед 1920 р.

Стаття п. Коновальця — це військовий життєпис полк. Коновальця від моменту, коли він з відділом галичан віддався в диспозицію Української Центральної Ради в Ілліж до його останньої діяльності за кордоном. Чоловік підкреслює два місяці цієї статті.

Після гетьманського перевороту в Києві російські міністри і деякі члени Української Центральної Ради вийшли до касарні Січових Стрільців, де відбулася нарада з участю полк. Коновальця та старшин його штабу. В часі цієї наради проф. Грушевський „пропонував дипломатичну перетрактаті з німецьким послом у Києві бароном фон Мунімом та командою німецької армії. Але радикальніші політики виступили швидко акцією, що унеможливила мирні переговори. Згідно з їх пропозицією полк. Січових Стрільців мав нічю окружити ставку Скоропадського на Липках, арештувати його та поставити німецьке командування перед фактом фактами. Після цієї операції члени з широким відділом Коновальця вийшли першим раз у своєму житті, відійшли від української політики, що в його житті вийшла дола України. У блискучих тем на він скріпився вогонь нового почуття. Він, Коновалець, після сьогоднішнього, що має статися в

українській столиці. Відповідь коротко: Виконаю кожний наказ уряду, але не дам полку на те, щоб його знищили німецька сила. Я за дипломатичними переговорами“.

Коли в так званому трикутнику смерті в околицях Любара розгрався останній акт трагедії, коли Волох перейшов до большевизму, Симон Петлюра порозумівся з поляками, — було ще й третє рішення — „молодого й амбітного

Велитенське вражіння у Варшаві.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 1. червня 1938.

Вістка про трагічну смерть полк. Євгена Коновальця надійшла до Варшави через ПАТ щойно в неділю, хоча деякі щоденники подали її за „Ділом“ телефонатами зі Львова вже в недільних нічних накладках.

Українське громадство довідалося про цю подію здебільша з „Діла“ підчас недільної академії в честь Симона Петлюри.

Напливаючі з Роттердаму інформації викликали велитенське вражіння в цілому польському політично-пресовому світі, що й відбилася на шпальтах усіх щоденників у Варшаві та на провінції. Ще в неділю редакції деяких щоденників доручили своїм кореспондентам у Берліні, Парижі й у Львові пильно слідкувати за тією справою, інші зберігали резерву і чекали на конкретні висліди слідства. Загалом в розмовах на тему роттердамського атентату висувають тут здогади, що ця подія матиме дуже поважний вплив на стан українсько-польських відносин. Поважні польські щоденники обме-

В сумні чверті поконили смерті незабутнього мого Мужа

бл. п. Романа Сосновського

роднина Апеліційного Боду у Львові відбудеться в суботу 4. червня 1938 в 8. год рано в Успенській церкві

Поминальне Богослуження

на ште запрошує **Мініа.**

команданта Січових Стрільців, Євгена Коновальця, рішення пересякнути духом фанатичного спротиву проти союзу з Польщею. У трикутнику смерті виявилася істота полки того вождя Січових Стрільців. Не може бути ніяких компромісів з Польщею, причому інтереси його тісної батьківщини горуять над інтересами загально-національної справи. Два поняття в українському національному житті боряться до деякої міри з собою — незалежність України та максималістичний поступат ведення всіх українських земель у великоукраїнській державі. Коновалець принає примат того національного тоталізму і тому відкидає концепцію союзу з Польщею. Національний максималізм за аську ціну — це програма полковника Коновальця.

Як творець Організації Українських Націоналістів — лише п. Коновальський — полковник Коновалець прийшов в останніх часах до висновку, що „його організація має закладати локальний характер, замало в ній всукраїнського перня, що охоплює всі українські землі. Тому теж переводить реорганізацію і в останніх дітах зачинає поширювати свою акцію на терен Світської України (розстріл Гриня Коссака). Нагально шукає можливості назвати амазок над Дніпром. Підчас отих намагань паде жертвою замаху, підступних агентів хитрого ГПУ. Його зекстримувала вістка, що з України має отримати важні інформації за посередництвом одного моряка українця, що працює на совітським торговельним пароплаві. Двічі очікував у Роттердамі приходу пароплаву. І врешті дочекався. Голландська бомба, яку стискав у руці як найдорожчу таємницю знад Дніпра, перервала життя полковника Січових Стрільців.

Відгомін статті „Діла“.

Стаття „Діла“ про полк. Коновальця викликала відгомін у польській пресі. Варшавський, жидівський „Нови Глос“ (ч. 152, з 2-го червня ц. р.) надрукував її у повному перекладі. Відзначалося на неї у своїй статті п. н. „Хто був Євген Коновалець?“, „Слово Народове“ (ч. 161 з 2. ц. м.), яку кінчить так: „З життєпису Коновальця вітється посилки, чим є український рух“.

Вкінці за спеціальну точку обстрілу лая собі статтю „Діла“ відомий п. Сар, ізраїльський спец від української справи. Стаття п. н. „Справжнє обличчя „нормалізаторів“ відомої смерті Коновальця“ (ч. 152 з 3. червня ц. р.) з уявою на ізраїльський тон не заслуговує навіть на те, щоб її згадувати, та всеж не можна не підкреслити тут факту, що п. Сар — згідно зі своєю своєрідною журналістичною етикою — цитує зі статті „Діла“ місця, яких там не було. Очевидна річ, що з такими відомостями собі місцями чинить статті дуже легко полемізувати чи робити замітки ніби й авторів. Це типова ізраїльська метода.

жнили до інформаційного тексту ПАТ, брукові варшавські і лодзькі використали телеграму ПАТ як своєрідний „шлягер“, найбільш шовіністично поставилися до неї єврейська поміщицька, познанська, а то й проурядова катовицька преса, висуваючи несамолюбні, понурі і фантасичні здогади.

Тому, що „Діло“ займалося і — поки ця кореспонденція ділає — ще — хіба — реферуватиме голоси варшавської преси, обмежимося до перегляду позаваршавських щоденників. Отож поминувши інвективні „Варш. Дз. Нар.“ і такі — ніде правди діти — „Кур'єра Поранного“ — треба занотувати висновки галлерієвського „Дзєніка Білгоского“ в редакції — здається — його почального ред. п. Тески.

„Вбивство (замордоване) Коновальця“ випадком першої ваги. З одного боку доказує воно, що убитий як і рух, яким він кермував, був під впливом Берліна та звертався останнє проти... Москви! З другого боку цей факт мусить навчити наших українців що їх діяти —

це тільки агенти чужих великодержав і що Росія є найбільшим ворогом їхньої незалежності."

"Для Польщі смерть Коновальця може принести деяке заспокоєння в українських рядах. Не треба цього перецінювати. Німецькі гроші знайдуть завжди слухливих виконавців."

Ще даліше пішов "острівізд" — п. Едвард Румун, редактор щоденника "Польська Захочина", що в довгий замітці під заг. "Понурий кінець Коновальця" поналисував м. і. таке:

"Важко зрозуміти, чому Коновалець, такий чейже вирафінований заговорник забрав валізу зі смертельною бомбою. У тих умовах можна радше гадати, що Коновалець агинув власне від бомби, яку приготував він сам або його люди, а яка була призначена для якихсь наразі чевідомих терористичних цілей."

"Несамовитий кінець життя Коновальця викликав у Польщі, передусім у Сх. Галичині величезне зацікавлення і враження. Москалі не не лицарські і добродушні поляки, що за бомби українських терористів не відплачували бомбами. Безпардонність українських терористів натрапила цим разом на такуж брутальну безпардонність совітських заговорників. Коновалець агинув від зброї, що нем сам воював. Смерть того завязатого заговорника поза колом саіно відданих йому виконавців, не викликала навіть жалю у тверезо думуючому українському громадянстві. Вона, якщо не закінчує, то на всякий випадок послаблює закомспіроване воєнне, що загрожую невідповідальними наслідками терористичних виступів в Європі."

В такому — більш-менш — тош витримані глоси "Кур'єра Познаньського", "Слова Поморського" й т. п. органів польської преси.

Велике зацікавлення атентатом виявила німецька преса у Польщі, особливо найкраще про українців поінформована "Фрає Прессе" з Лодзі, що в сьогоднішньому числі принесла крім телеграм велику спеціальну статтю свого варшавського кореспондента, з якої передаємо цікавіші місця:

На початку пише "Фрає Прессе" про сумнів українського громадянства щодо автентичності вісті з Роттердаму та розглядає їх причини: тайну місця побуту убитого полковника, можливість тактичного маневру, охоту маскуватися й т. п.

Далі передає німецький щоденник докладний життєпис (одночасно з "Ділом") убитого пише так:

"Петлюра походив з Великої України, Коновалець з сьогодні польської Галичини. Це механікало політичні ріжниці. Коли у 1920. р. Петлюра пішов з Пилсудським проти більшовиків — Коновалець з ним розстався. Він теж ненавидів більшовиків, як усі інші українські націоналісти, але він не хотів боротися на стороні поляків, яких теж ненавидів. Так став вождом того екстремістичного національно-українського руху, що поставив собі максималістичну програму збудувати майбутню українську державу від Кавказу по брами Криму."

Автор статті мисляє всі атентати ОУН, окремо згадавши про "спробу атентату на Литвінова підчас його подорожі до Злучених Держав П. А."

"До жертви Коновальця — пише далі німецький щоденник — треба теж зарахувати тих багатьох молодих українців, що попали до в'язниць. Романтика змови діяла на сотні як магічна примана, без практичних вислідів для української справи."

Далі "Фрає Прессе" інформує, що полк. Коновалець довгий час перебував у Женеві,

подаючи себе за спокійного журналіста одної малої східної держави, що ворогувала тоді з Польщею. Описав він серед своїх у Канаді та П. А. Як він знайшовся у Голландії — щойно втіснить майбутнє.

"Його приятелі гадають, що атентат був актом більшовицької помсти, але тайни, що оточували цілий спосіб життя змовника, що не мав спокою, дозволяють ще й на інші здогади."

"Зоря Коновальця серед українців у Польщі останніми роками зблідла. Інші групи перейняли від нього його засади, відкинувши влучин як засіб політичної боротьби."

По широкому світі.

Большевики розстріляли славного полярного дослідника проф. Шмідта.

Єгипетське духовенство веде енергійну акцію проти поділу Палестини.

Вождь мексиканських повстанців ген. Седільо заявив, що віддасться в руки уряду, якщо той zapewнить йому життя і свободу.

Новий польський амбасадор при Каїрі, ген. Венява-Другошевський приїхав до Риму.

Італійський король вернувся з Лібії та приїхав у п'ятницю рано до Риму.

ПРОМОВА МІНІСТРА ЧІНА.

Італійський міністр закорд. справ Чіано вголосив на інавгурації сесії комітету міжнародних студій у Мілані промову, в якій порушив важніші питання зі закордонної політики. Він торкнувся осн Рим-Берлін, протибільшовицького фронту, взаємин з Мадярщиною, Альбанією та Югославією і обговорив значіння англо-італійського договору. Цю промову коментують як заклик до Франції, щоб вона порозумілася з Італією на такій самій площині, як Англія.

І БРИТІЙСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО У ПРАЗІ ПРОТЕСТУЄ.

Чеські жандарми перевели ревізію у англійки Юніті Мітфорд, прихильниці націонал-соціалізму; при тому поводилися з нею брутально та намагалися відібрати їй світлину Гітлера з власноручною дедикацією.

Бритійське посольство зложило протест.

„Діти = дітям“.

(г.) Під такою назвою відбулась минулого четверга, 2. ч. н. у великій саі Народнього Дому симпатична хореографічно-музична імпреза у виконавчій класі ритміки (методою Далькроза) при Вишньому Музичному Інституті ім. М. Лисенка (в-і О. Федак-Дрогомирецької) та оркестри учнів того Інституту.

Оркестра під батуту п. Р. Согора відіграла „Дитячу симфонію“, яку д-р Б. Кудрик спеціально для неї скомпонував. Діти виконали при фортепіановому акомпаніменті п. Пясецької-Процишинової низку ритмічних вправ до творів В. Барвінського („Прелюдія“, „Зайчик“, „Дошчик“), д-ра Н. Нижанківського („Марш горобчиків“), Баха (Двоголосова інвенція ф-дур), Шумана („Нордійська пісня“), Дворжака („Гумореска“) та Далькроза (два марші, забава з м'ячем, вправи з тарабанчиками і з обручем, „Risolute“, „Канон“). Програму закінчила інсценізація байки укладу п. Олени Бігун при музиці В. Барвінського „Чар весняної квітки“.

Сольові партії виконала сама п. Федак-Дрогомирецька та п. Заклинська. Між дітьми на перше місце вибивалася маленька Дуфанціна. Хто привик бачити у всяких дитячих рухових пописах низку неповязаних зі собою механічних рухів, нільноруч, чи з топірцями, гірляндами і т. п., — більше або менше винчених та скоординованих, — той мусів бути вчора мило розчарований: вчорашня імпреза не мала в собі нічого з тих шкільних пописів. Діти — здебільша малі, у дошкільному віці — виконували вправи з якоюсь дивною грацією та вичуттям. Їхні рухи вповні гармонізували з виразом очей та обличчя — так і видно було, що це не вивчена лекція, а свідомий вислів внутрішніх переживань. При тому вони поводилися спокійно, без саіду тремі. Можна було мити враження, що це не продукція на сцені, перед публікою, а дискретно підглянена дитяча забава на якійсь затишній поляні.

Та свобода тим дивніша, що — як довідуємося — деякі точки програми приготавлено в дуже короткому часі та що діти навіть не відбули хочби одної проби на сцені. З фахових

кол пояснюють, що до таких осягів можна довести лише методою Далькроза, що по мистецьки зв'язує рух тіла з внутрішніми переживаннями і цим способом дає гармонію фізичному й духовому розвитку дитини.

Ціла імпреза залишила дуже мнле враження та дала ширшим колам львівського громадянства змогу переконатися, на якому рівні поставлена ритміка в Інституті ім. М. Лисенка.

З музичного життя.

СПІЛЬНІ ПОПИСИ МУЗИЧНИХ ШКОЛ ІМ. ЛИСЕНКА.

Спільні продукції елеів усіх філій Вишнього Музичного Інституту ім. Лисенка, що відбулися ц. р. у Львові в дні 28. і 29. травня, пройшли з повним успіхом, при значному зацікавленні винятково численно зібраної публіки на обох вечорах та дали наглядний доказ великої індивідуальної та успішної музично-педагогічної праці учителів та елеів цієї нашої установи, як і в яких тяжких умовах нашого життя! На 30-ти точках програми обох пописів (із яких кілька з ріжних причин мусіло відстати) — найбагатше був, як звичайно, заступлений фортепіан (17 точок), відтак скрипка (11); була та дві продукції віолончелі, одно форте. тріо Станіславова й оркестра елеів з Тернополя. Не маючи змоги проходити усіх точок програми, ми обмежимося до ствердження, що без винятку точки продукції стояли на висоті свого ступня й завдання, а в значній частині навіть цей рівень далеко перевищали.

Першенство припало тут також квалітетно фортепіановим точкам. Між найменшими і дептими п'яністичного мистецтва саід виразно перш усього обоє феноменальних Союзників з Дрогобича; відтак на середніх та вищих ступнях були дуже добрі станіславівські елеї Е. Цибрицький і Т. Левинський (зразкове виконання сонати Бетовена), Л. Косаківна і Л. Косаківна з Коломиї, спосібні, доволі уже виразні інтерпретатори Шопена — Я. Кравчик і Р. Федак з Яворова, добре технічно поставлені та з гарним ударом І. Гіжовська з Перемишля, виступовою аспіруюча М. Витвицька із добрим опрацьованою базою Ас-дур Шопена й концертних ступнях спорили за перше місце перемишльські кандидатки: О. Вахнянин (важкогідна експресія удару і фразування) та Н. Д. Хович (великі технічні засоби та пам'ятні уявлення, трохи менше схильності до м'ячності).

Смичкові інструменти були заступлені в досі у нас, трохи скупіше, тим паче, що скрипковий й одна чельова точка з кількох причин мусіли відстати. Але і тут були хороші позначки поважного підходу науки і таланту до елеів. Найкраще представилися Б. Зотович з Коломиї і Р. Гураць з Тернополя. І ганські танці, хоч й відіграні музикально, у нинішній вищої курсу Стефанівною, яка була своїми технічними вимогами для неї куди за важкі.

Саід би звернути більшу увагу на організацію фортепіанового супроводу до симфонічних творів, як напр. концертів Біетті.

Відрадною появою пописів були також і самбі, як тріо Гайдна у виконанні елеів Станіславова, особливож камерна оркестра елеів із Тернополя, що під проводом Ю. Криха виконала 1. частину неологічного симфонії Шуберта, виказуючи музикальні смаки і добру організацію праці.

В заст. І. Г.

НОВИНКИ.

— Адміністрація „Діла“ повідомляє про передплатників, зокрема на зал. шкату ЗДОЛБУНІВ, що у справі нашого часопису, який неправильно або зовсім не доходить до своїх адреси, Адміністрація звернулася з письмом-зажаженням до Дирекції Понишніх урядів. Отже просимо не нахисати особисто складати рекламний у містечку Львові. Прі рішення Дирекції Понишніх урядів, Адміністрація „Діла“ повідомляє про передплатників окремою оповісткою.

— Лиси, пелерники, краватки з фотопортретів і поручає Юліан Гаушеский. Адреса: Капітульна 3, І. телефон 254-46. Прі прийомі ра до переходу дітом.

— Від зовнішнього вигляду зазвичай поводження. Тому одягайтеся у А. Діла, Львів, Косцюшка 1 а.

— Магазин постелі Р. Діла — Львів, вулиця 5, поручає ковдри, матраци — ковдри по 4 зр., матраци по 6 зр., має піра до прання. Тел. 294-81.

Я. Шрайбер
Ч. 1054 4—10.